

Baggrund og politisk program

Baggrund

Lokallisten Ærø blev grundlagt ved en stiftende generalforsamling den 18. august 2025. Ikke som en protestbevægelse – men som et udtryk for, at vi er mange øboer, der oplever, at øens og øboernes aktuelle udfordringer ikke tages tilstrækkeligt alvorligt. Mange føler sig ganske enkelt ikke repræsenteret i kommunalbestyrelsen.

Det er et landsdækkende, demokratisk problem, at under 3% af befolkningen er medlem af et politisk parti, og at hovedparten af de tilbageværende medlemmer typisk er ældre mænd. Det er nemlig primært medlemmerne i de lokale partiforeninger, der afgør, hvem der opstilles som kandidater til kommunalvalg – altså hvem vi kan stemme på. Og med den manglende mangfoldighed bliver vores muligheder for at finde et godt match begrænset, når krydset skal sættes.

Samtidig er det den samme begrænsede gruppe af aktive, der udgør politikernes bagland i det daglige politiske arbejde. Det betyder, at der ikke er den bredde, mangfoldighed og indsigt i tingenes tilstand og bag de politiske beslutninger, som der var for år tilbage, hvor over 20% af den stemmeberettigede befolkning var medlem af et politisk parti.

Det efterlader vores repræsentative demokrati i en krise, hvor politikerne mangler tilstrækkelig føling med, hvad der optager borgerne, hvad vi oplever, ønsker og forventer.

At der blev brugt mere end 40% af tiden på de åbne møder i kommunalbestyrelsen i 2024 på at snakke om færger, uden at der i øvrigt kom noget nævneværdigt ud af det, er et klokkeklart eksempel på, at vores politikere er ude af trit med borgerne. At kommunalbestyrelsen i de samme møder ikke én eneste gang brugte tid på en overordnet drøftelse af, hvor vi skal hen med udviklingen af børnenes daginstitutioner eller den lokale folkeskole – eller en strategi for hvordan vi skal løse de åbenlyse udfordringer i ældreplejen nu og i fremtiden – understreger problemet.

I Lokallisten Ærø vil vi tage folkestyret alvorligt. Ærø Kommune er vores i fællesskab, og vi har både tro på og tillid til, at os, der bor her, kan og vil bidrage til en ø i balance – også selvom vi ikke kan identificere os med et af de gamle partier i tilstrækkelig grad til at melde os ind i eller stemme på dem.

Derfor er det vores mission, at sætte gang i en bevægelse, hvor øboernes engagement og deltagelse i folkestyret fremmes med henblik på at opnå en bæredygtig, tidssvarende og repræsentativ politik i kommunen – med fokus på de lokale forhold og fri af partipolitik og særinteresser.

Politisk program

Forord:

På den stiftende generalforsamling blev Lokallisten Ærøs første politiske program vedtaget som grundlaget for foreningens politiske virke. Programmet er vores bud på, hvilke lokalpolitiske områder, der kræver størst bevågenhed i den valgperiode, der starter den 1. januar 2026 – og samtidig nogle af vores forslag til, hvordan de aktuelle udfordringer kan gribes an.

Vores program er dynamisk. Verden forandrer sig, problemer løses og nye opstår. Sådan er det, og derfor vil vi hele tiden være parate til at imødegå aktuelle udfordringer med nødvendige fokusområder og nye løsningsforslag i samarbejde med alle, der vil være med.

Vores vision er en bæredygtig ø i bred forstand.

En sund kommunal økonomi og et tilstrækkeligt befolkningsgrundlag skal sikre rammerne for, at vi som øboer kan leve det liv, vi hver især gerne vil på en ø, der år for år bliver stadig rigere på natur.

Vores mærkesager

Økonomi

Som ø-kommune er vi nødt til hele tiden at være omhyggelige med, hvordan vi bruger skattekrone, så vi får mest mulig værdi for pengene – både på den korte og på den lange bane.

En fælles vision, strategier og klare målsætninger er nødvendige, hvis vi skal være i stand til at foretage de mest fornuftige prioriteringer.

Vi vil tage initiativ til, at få sat gang i et arbejde, hvor alle der vil, inviteres til at bidrage til en fælles vision, som kan danne grundlaget for de kommende års udvikling af vores ø.

Og så skal kommunens budgetter gås efter i sømmene med henblik på at frigøre midler til kernevelfærden og til nye initiativer.

Vi vil gøre brug af de veludviklede styringsmodeller og redskaber, som allerede bruges flittigt i andre kommuner - og systematisk gøre brug af de målinger, rapporter og nøgletal, som årligt lægges frem til kommunernes frie afbenyttelse.

Og samtidig skal vi hele tiden stå på tæer for at sikre, at der er penge i kommunekassen – både til at opretholde og styrke kvaliteten i kernevelfærden, men også til nødvendige investeringer i vores fælles fremtid. Her bidrager turismen i stor stil, men det faldende befolkningstal trækker desværre i den forkerte retning.

Bosætning

Det faldende befolkningstal er øens helt store udfordring, for når alt kommer til alt, er det os, der bor her, som skal holde alle hjulene i gang.

I takt med, at vi bliver færre øboer, falder kommunens indtægter, vi bliver færre til at udføre det nødvendige arbejde, kundegrundlaget for øens handelsliv svinder ind, og det bliver vanskeligere at opretholde et varieret kultur- og foreningsliv.

Vi befinder os i en nedadgående spiral, hvor vi bliver færre for hver måned, der går. Og hvis ikke vi får stoppet affolkningen meget snart, vil det bide sig selv i halen, og så kan det pludselig gå endnu hurtigere nedad bakke.

Vi vil gøre alt, hvad vi kan for at vende den udvikling.

På den korte bane **vil vi** arbejde målrettet for attraktive løn- og arbejdsvilkår på velfærdsområderne; for varierede, spændende og alternative boformer; for etablering af natur- og skovbørnehaver; for at få indført det fulde landevejsprincip for øboer på Ærøfærgerne; for tilskud til hjemmepasning; for en styrket bosætningsindsats i tilknytning til turist- og erhvervsforeningen.

Men hvis vi for alvor vil flytte bjerge, og det er vi tvunget til, hvis vi skal overleve som et selvstændigt og bæredygtigt ø-samfund, så skal vi skabe os et helt nyt livsgrundlag.

Det fokus vi i forvejen har på øens DNA i form af det maritime og det byhistoriske, som tiltrækker tusindvis af besøgende hvert år, skal udbygges med et mindst ligeså stort fokus på den lokale identitet og tiltrækningskraft, der ligger i kærligheden til naturen. Det er havet omkring os, det naturskabte landskab, nærheden, trygheden og fællesskaberne, der gør dagliglivet til noget ganske særligt på Ærø, og det er det, vi skal leve af i fremtiden.

Derfor **vil vi** tage initiativ til, at få sat gang i en stærk, folkeligt forankret bevægelse henimod en ø i sund balance med den natur, vi lever og bor i.

...og hvor kommunen bliver en aktiv medspiller, når lokalt forankrede projekter og idéer skal føres ud i livet.

Skov, natur og rent drikkevand

Som ø er vi oppe imod stærke kræfter.

Vi er påvirket af de globale klimaforandringer, og vi er presset af den bevægelse, der pågår i hele samfundet, hvor store dele af befolkningen søger mod de større byer. Lokalt har naturen og økosystemerne i en meget lang årrække lidt under intensiv udnyttelse af jordens ressourcer, så vi er i en situation, hvor balancen skal genoprettes både til lands, til vands og i luften.

Det kræver et stort engagement og en fælles indsats, hvor kommunen spiller sammen med græsrodderne, landbruget, forskningen, foreningerne, virksomhederne, kirkerne, fonde og ikke mindst øboerne.

På den korte bane **vil vi** arbejde målrettet for at få oprettet en kommunal jord- og naturfond kombineret med et KLIMA+ partnerskab med Klimaskovfonden. Og vi vil bakke op om og arbejde aktivt med for at realisere ethvert projekt, der bidrager til mere skov, sikring af rent drikkevand og bedre vilkår for biodiversiteten.

Men vi vil meget mere end det. Vi tror nemlig, at nøglen til øens vækst og overlevelse ligger i vores unikke natur, i nærheden mellem mennesker, i vores fællesskaber og i de rige muligheder, vi har på Ærø, for at skabe et liv i balance – for os selv og for hinanden.

Landets store byer trækker i mange mennesker. Sådan har det været igennem generationer, og kampen imod den bevægelse er tabt på forhånd. Derfor skal vi koncentrere os om og målrette vores indsatser mod dem, der også lægger vægt på netop de livsbetingelser, vi har som vores naturlige grundlag her på øen.

Rundt om i landet er mange allerede godt i gang. Økolandsbyer, produktionsfællesskaber, lokalt forankrede mejerier og møllerier, lokal frugt- og grøntsagsproduktion, omlægning til giftfrit jordbrug, andelsgårde, bæredygtige byggerier og meget andet.

Vi skal passe på, at vi ikke kommer for sent ind i kampen om den del af befolkningen, der drømmer om og søger en tilværelse baseret på netop de værdier, som vi har potentialet for at tilbyde her på øen.

Derfor **vil vi** tage initiativ til, at sætte gang i en stærk og folkeligt forankret bevægelse henimod en ø i sund balance med den natur, vi lever og bor i – og samtidig **vil vi** arbejde for en styrket lokal identitet – både indadtil og udadtil - med rødder i kærligheden til den ærøske natur.

I et stærkt grønt fokus ligger mulighederne for den nødvendige vækst i befolkningstallet, i nye arbejdspladser og i økonomien - og samtidig vil en øget naturrigdom være til glæde og gavn for alt levende.

Børn, unge og familiepolitik

Det bør være en selvfølge, at kommunen til enhver tid har en aktuel og opdateret børne- og ungepolitik, hvor de helt grundlæggende mål og indsatsområder for trivsel og udvikling løbende evalueres og justeres.

Vi vil tage initiativ til, at der indarbejdes et årshjul, hvor de folkevalgte sammen med ledere, medarbejdere, skole- og forældrebestyrelser løbende evaluerer og sætter nye mål for udviklingen af de kommunale tilbud til børn og unge.

Men der skal mere end almindelige velfærdstilbud til, hvis vi skal tage målet om Børnenes ø alvorligt, og det skal vi, for vi har i den grad brug for at kunne fastholde og tiltrække glade og tilfredse børnefamilier.

Også for børnefamilier er det kærligheden til naturen, havet omkring os, det naturskabte landskab, nærheden, trygheden og fællesskaberne, der gør dagliglivet til noget ganske særligt på Ærø. Heri ligger en stor del af den lokale identitet som noget værdifuldt, vi skal give videre til de nye generationer.

I en tid hvor børn og unge påvirkes massivt via skærmbrug, hvor mange har svært ved at finde sig selv og navigere i en verden fuld af muligheder, er det vigtigere end nogensinde, at vi hjælper og støtter dem i at danne stærke rødder, så de kan møde livets udfordringer uden at blive væltet omkuld.

Naturen skal bruges aktivt og målrettet i det pædagogiske arbejde i børneinstitutionerne, og som et naturligt element i undervisningen i folkeskolen. Læring og viden om økosystemer, om planter og dyr i den lokale natur, om bæredygtig kost og om sammenhængen mellem vores forbrug og klimapåvirkning udvider bevidstheden og sætter børn og unge i stand til at træffe bedre valg henad vejen.

Det er afgørende, at alle føler sig som en vigtig del af både de små og det helt store fællesskab.

Vi vil gennem fokus på udeliv og fællesskaber stille skarpt på børn og unges almindelige dannelse og naturdannelse – også på tværs af generationer.

...og så skal vi alle lægge os i selen for at skabe en mangfoldighed af fritidsaktiviteter, så børn og unge får gode muligheder for at opdage og udvikle deres iboende potentiale og talenter.

Senior- og ældrepolitik

Ærø virker som en magnet på seniorer, og det er guld værd. Mennesker, der vil nyde deres otium på øen, kommer med både købekraft og fri tid til at tage aktiv del i øens mange kultur og fritidstilbud. Den bevægelse skal vi holde fast i.

Men samtidig er der store udfordringer, når der opstår behov for ældreegnede boliger eller for en plejebolig. Det er et problem, der skal tages hånd om.

Vi vil arbejde for, at de traditionelle plejeboliger omdannes til leve-bo-miljøer, hvor det enkelte menneske i videst muligt omfang kan bevare sig selv og indholdet i sit eget liv.

Vi tror også, at der ligger et stort potentiale i at generationerne kan finde sammen i moderne bofællesskaber. Nærheden og fælles arealer både ude og inde gør det muligt og nemt at række ud og blive en del af et frugtbart fællesskab, hvor det er naturligt, at man hjælper hinanden.

Vi vil arbejde for, at kommunen går aktivt ind i at afsøge mulighederne for et samarbejde med boligselskaber eller investorer, der kan medvirke til at få bygget ejer-, andels- og lejeboliger i et eller flere moderne bofællesskaber.

Mange ældre får behov for hjælp til at få hverdagen til at fungere. Det kan være både praktisk hjælp, hjælp til den personlige pleje eller sygepleje. Det er en kommunal kerneopgave at sikre, at hjælpen kan gives rettidigt og kontinuerligt.

Desværre er hjemmeplejen presset, og det har den været i de senere år. Manglen på kvalificeret personale og et tårnhøjt sygefravær har konsekvenser for kvaliteten af den hjælp, vores ældre medborgere får.

På den korte bane **vil vi** have et vedvarende fokus på ledelsen af området. Arbejdsmiljøet skal rettes op, og der skal være den nødvendige tid til, at personalet kan yde en kærlig og omsorgsfuld indsats. Det er nødvendige forudsætninger, hvis vi skal udvikle attraktive arbejdspladser med lavt sygefravær.

Behovet for kvalificeret arbejdskraft til hele ældreområdet vil være stigende i de kommende år. Også af den grund er der behov for at sætte skub i bosætningsindsatsen, så vi bliver flere til at udføre det nødvendige arbejde.

Men **vi vil** mere...

Levende lokaldemokrati, samskabelse og civilsamfundets ressourcer

Vi er ikke borgerne på den ene side og kommunen på den anden. Kommunen er borgernes i fællesskab, og den er her for at varetage og fremme vores fælles interesser.

Og netop i kraft af at vi er en lille kommune, bør vi være meget bedre til at tænke i livskvalitet og hele mennesker fremfor i systemer. Vi er nemlig først og fremmest ligeværdige borgere i samfundet med behov for anerkendelse og respekt.

Der er ikke langt fra at være et ensomt ældre menneske til at blive reservebedste, eller den der læser højt for børnene i daginstitutionen om eftermiddagen; fra at være førtidspensionist til at være lektiehjælper eller arrangere fisketur for SFO-børn; fra at være plejehjemsbeboer til at dyrke grøntsager eller spille klaver; fra at være ung foran skærmen på sit værelse til at læse avisen højt for eller se film med en gruppe ældre i opholdsstuen; fra at være pensioneret til at sprede interesse for og viden om sit fag i folkeskolen. Mulighederne er uendelige...

Vi vil gøre op med de begrænsninger, der følger af den strukturelle tænkning, og vi vil se menneskers muligheder fremfor begrænsninger.

Men hvis vi skal involvere os og bringe vores viden og ressourcer i spil, kræver det, at der skabes rum for løbende og direkte dialog og samskabelse mellem de folkevalgte, kommunens administration og øboerne.

Åbenhed omkring de politiske beslutninger, rammer og udfordringer samt mulighed for at påvirke de beslutninger, der vedrører os, er væsentlige forudsætninger for et tillidsfuldt og frugtbart samarbejde mellem befolkningen og vores politikere. Kan vi opnå det, vil det åbne op for et enormt potentiale, som kan øge livskvaliteten for mange, gavne den kommunale økonomi og fremme udviklingen af lokalsamfundene og øen som helhed.

Vi vil sætte gang i et udviklingsarbejde, hvor vi i fællesskab finder de bedste modeller for, hvordan folkestyret kan få nyt liv og bringes i spil imellem valgene.